Water
op Landgoed Vilsteren

Hartelijke welkom op het particuliere landgoed Vilsteren,

eigendom van de familie Cremers.

Het bestrijkt een oppervlakte van ruim 1.000 hectare

aan bos, heide en cultuurland.

Het landgoed bestaat niet alleen uit land, water is ook

één van de elementen die Vilsteren hebben gemaakt

tot wat het nu is.

Water is geologisch gezien vaak bepalend voor de opbouw

van het landschap en dat geldt zeker voor het Vechtdal.

Het is dan ook niet zo gek dat water op een landgoed een

belangrijke rol speelt. Deze themawandeling gaat in op

enkele voorbeelden hiervan.

De meeste mensen denken bij een landgoed in eerste instantie aan een groot landhuis of kasteel met een park er om heen. Een landgoed is echter veel meer. Wat formeel gezegd is het een cultuurhistorische, landschappelijke en economische eenheid. Het gaat dus om het samenspel van landerijen, gebouwen, natuurterreinen, bossen, boerderijen e.d.., waarbij er onderdelen zijn die geld kosten en die geld opleveren. Voor het behoud van het landgoed met alle aanwezige waarden is het natuurlijk van belang dat inkomsten en uitgaven met elkaar in evenwicht zijn. Dat behoud en het doorgeven er van aan de volgende generaties wordt door de huidige eigenaren van het landgoed als de belangrijkste opdracht gezien. Hierbij wordt gestreefd naar een evenwicht tussen de verschillende functies (landbouw, bosbouw, natuur, wonen, recreatie e.d.) met daarnaast veel aandacht voor cultuurhistorie. De familie Cremers zet zich ten volle in voor de duurzame instandhouding van het landgoed.

Topografische ondergrond ©Topografische Dienst Kadaster Emmen

Meer informatie over het landgoed en de omgeving kunt u vinden in het landgoedcentrum en op de website van het landgoed
www.landgoed-vilsteren.nl

Routebeschrijving

➔ Vanaf het landgoedcentrum de Borrinkdijk uit richting kerk. Op de eerste kruising rechtsaf de Vilsterse Allee volgen. Let op!!! Links lopen i.v.m. verkeer. Weg volgen tot lichte bocht naar rechts en hier zandpad met bord kampeerterrein inlopen. Pad langs kampeerterrein volgen tot aan meertje rechts.

Meertje bij kampeerterrein

Het meertje wat u hier ziet is geen natuurlijk ven, maar een gevolg van een zandafgraving. Er is zo diep gegraven dat er een constante aanvoer van grondwater (kwel) is. Hierdoor blijft ook in warme zomers de kwaliteit van het water goed.

➔ Tegenover meertje linksaf.
Bij sloot links aanhouden door deels nieuwe laan.
Als u de watergangen aan beide zijden van de laan vergelijkt ziet u grote verschillen. De westelijke watergang is smal en diep. Hij dateert uit een tijd dat vooral aan de afvoer van water gewerkt werd. Het water loopt hier nog steeds van zuid naar noord richting de Vecht. De oostelijke watergang is breed en ondiep. Hij is in 1999 nieuw gegraven als onderdeel van het waterconserveringsplan Marswetering. Dit project van het waterschap is er op gericht de verdroging op de landgoederengordel tussen Vilsteren en Zwolle tegen te gaan. De bedoeling is voordat het echt droog wordt het water in de nieuwe watergang zo hoog te zetten dat de afvoer van gebiedseigen water wordt voorkomen. De watergang biedt als het ware tegendruk. In de oostelijke watergang loopt het water van noord naar zuid.

➔ Laan volgen tot aan verharde weg. Hier zit het gemaal in de weg wat de oostelijke watergang van water voorziet.
Let op!!! Vilsterseweg oversteken.
Aan de andere kant van de dijk ziet u in de uiterwaarden een deel van de plas die als voorraad voor het waterconserveringsplan fungeert. De plas wordt via kwel en in natte perioden direct vanuit de Vecht gevuld. In de plas kan het vuil (vooral een teveel aan meststoffen en metalen) bezinken, waardoor de kwaliteit van het water beter aansluit bij die van het gebied waar het ingepompt wordt.

➔ Linksaf via fietspad op dijk. Fietspad volgen en eerste rechts.
Rechts langs het pad is een laag gedeelte. Hierin is een deel van de eerder genoemde voorraadplas gegraven. De laagte zelf is een oude, verlande loop van de Regge. Nu komt de Regge een stuk oostelijker bij de Vecht, maar vóór de kanalisatie van de Vecht (eind 19e eeuw) kwamen Regge en Vecht hier bij elkaar.

➔ Smalle pad blijven volgen (ook bij twee viersprongen) tot aan hek. Na hek rechtsaf bult op.
Vanaf de bult heeft u een mooi uitzicht op de gekanaliseerde Vecht, de uiterwaarden en het hier door rivierstuifduinen scherp begrensde Vechtdal.

➔ Bult aan ander kant weer af en daarna eerste rechts.
Bij T splitsing voor water linksaf.
Ook het Kluizenaarsmeer is ontstaan door een zandafgraving. Het landgoed gebruikt het meer nu voor het wateren van hout. Bomen uit de eigen bossen (vooral naaldhout) worden 5 tot 8 jaar in vlotten in het water gelegd. Daarna worden ze eruit gehaald en meteen met een mobiele zaaginstallatie in de gewenste balken, planken e.d. gezaagd. Vervolgens worden ze eerst een jaar onder een afdak en daarna nog enkele jaren in een speciale droogloods te drogen gelegd. Zo'n 10 jaar na het kappen van de bomen is het hout dan eindelijk gereed voor gebruik, in dit geval voor het onderhoud van de gebouwen van het landgoed. Het wateren van hout heeft twee positieve effecten. Om te beginnen werkt hout wat droogt omdat het water eruit gaat minder dan hout wat droogt omdat de groeisappen eruit gaan. Belangrijker is dat door het wateren de voedingswaarde van het hout sterk daalt. Aangezien het verrotten cq. vergaan van hout vrijwel altijd een gevolg is van aantasting door insecten, schimmels en bacteriën en deze organismen voor een belangrijk deel juist op die voedingswaarde van het hout afkomen, gaat het hout veel langer mee.

Kluizenaarsmeer

➔ Zandpad volgen tot een Y splitsing met een ander groot zandpad. Hier rechtsaf en snel daarna eerste pad linksaf (smal paadje tussen beuken). Slingerpad blijven volgen tot Theekoepel.
Na Theekoepel pad verder volgen en bij splitsing met lage tak rechtsaf. Pad volgen en links aanhouden richting Kurkentrekker.

Zicht op de dode arm van de Vecht

Het water dat u vanaf de Kurkentrekker ziet is niet de Vecht zelf, maar een oude dode arm van de Vecht. Deze is ontstaan tijdens de kanalisatie van de Vecht aan het eind van de 19e eeuw. De huidige Vecht loopt een stuk noordelijker, nèt voor de bebouwing die u ziet . De oude arm, ook wel meander genoemd, staat aan de westelijke kant nog in open verbinding met de Vecht. De oostelijke, meer stroomopwaarts gelegen kant is bij de kanalisatie van de Vecht afgesneden. Het waterpeil in de meander gaat dus nog direct op en neer met dat van de Vecht, maar van stroming is vrijwel geen sprake meer. Bij ongewijzigd beleid zal de meander heel langzaam verlanden. Er gaan echter steeds meer stemmen op de oude arm weer aan te takken.

➔ Na Kurkentrekker pad blijven volgen tot verhard fietspad. Hier twee mogelijkheden. Bij verhard fietspad rechtsaf en dit blijven volgen tot de stuw in de Vecht. Daarna dezelfde weg terug totdat u weer op hetzelfde punt bent uitgekomen. Bij de stuw zijn ook een sluis en een vistrap te zien. Deze optie verlengt de wandeling met ca. 2,2 km. Bij verhard fietspad linksaf richting Huize Vilsteren. Bij Vilsterseweg linksaf via fietspad. Let op!!! Vilsterseweg oversteken tegenover molen en voetpad in terug naar Landgoedcentrum.

Gracht bij het Huis Vilsteren

Water heeft ook vaak een landschappelijke en cultuurhistorische functie. Zo zijn waterpartijen en grachten veel gebruikt in de Engelse landschapsstijl en uiteraard ook ter verdediging bij bijvoorbeeld kastelen. Het bruggetje wat u passeert vlak voordat u terug bent bij het landgoedcentrum is één van de oudste toepassingen van beton in Nederland.